

■ Ministrul Finanțelor susține că majorarea TVA a salvat țara de o criză financiară
PAGINA 3

■ Continuă Programul pentru școli al UE: alimente zilnice pentru 1,8 milioane de copii
PAGINA 10

■ UE aprobă cu rezerve medicamentul Kisunla pentru tratarea Alzheimerului
PAGINA 10

■ RADU GRIGORESCU, CHIEF COMMERCIAL OFFICER CLOUD9 / Primul pachet fiscal afectează diferit sectorul imobiliar în funcție de piață; Efectele pe segmente
PAGINA 11

GRAM AUR = 524,0023 RON

FRANC ELVEȚIAN = 5,4363 RON

EURO = 5,0772 RON

DOLAR = 4,3460 RON

Sursa foto: facebook / Maia Sandu

Alegeri R. Moldova: Speranță și incertitudine

Victoria Maiei Sandu la alegerile prezidențiale din octombrie 2020 împotriva lui Igor Dodona reprezintă un moment de cotitură pentru Republica Moldova. A fost prima victorie clară și categorică a unui proiect pro-european într-un scrutin prezidențial, marcat de mobilizarea masivă a diasporii și de speranța unei reconstrucții politice după decenii de stagnare și oligarhizare.

CRISTIAN PÎRVULESCU

Un an mai târziu, în 2021, entuziasmul s-a transferat în plan parlamentar, iar PAS, partidul Maiei Sandu, a obținut majoritatea absolută – un eveniment fără precedent, care părea să garanteze schimbarea rapidă și consolidarea direcției europene.

Trei ani mai târziu, tabloul s-a schimbat însă radical. În octombrie 2024, referendumul pentru introducerea obiectivului de integritate europeană în Constituție, organizat în aceeași zi cu primul tur al prezidențialelor, a fost validat, dar a produs o surpriză amară: votul anti-UE a fost mult mai ridicat decât anticipau sondajele și partidele pro-europene.

Această ruptură a arătat că o parte consistentă a societății, mai ales în mediul rural și în zonele puternic influențate de mass-media rusească, nu numai că nu împărtășește consensul european, dar este dispusă să se mobilizeze

pentru a bloca calea europeană. Rezultatul a zdruncinat imaginea unui tranșeu ireversibil și a confirmat eficiența propagandei hibride.

În 2021, victoria zdrobitoare a PAS și a Maiei Sandu a creat impresia că Republica Moldova intrase pe un drum ireversibil spre Europa. Majoritatea absolută din Parlament părea garanția schimbării rapide, iar promisiunea de a construi un stat funcțional și integru mobiliza speranțele unui electorat obosit de oligarhizare și corupție. Putri ani mai târziu, tabloul este mult diferit, iar PAS și Maia Sandu nu mai reușesc să însușească speranța și riscă să piardă controlul asupra agendei politice.

De aceea, participarea la vot devine cheia înțelegerii scenariilor posibile privind viitorul Moldovei. În 2021, entuziasmul european a dus la o mobilizare record, de 52,3% din electorat, în special în diaspora unde prezenta a fost de peste 212.000 de alegători. La primul tur al prezidențialelor, aproape 1% mai mult, ceea ce reflecta oboseala și dezamăgirea alegătorilor. La al doilea tur al prezidențialelor, mobilitatea a fost de 54,3%, dar fractura dintre Moldova și diaspora devenea deja vizibilă, cu peste 328.000 de voturi venite din afara granițelor Moldovei. La alegerile parlamentare din 28 septem-

brie 2025, chiar dacă prezența la vot nu a fost mai mică decât în 2021, societatea moldovenească era deja schimbată.

Și dacă Rusia și oligarhii au profitat de erorile guvernării PAS, contextul geopolitic nu poate fi neglijat pentru a înțelege starea opiniei și votul. Rusia a transformat alegerile din Moldova, atât cele de anul trecut, cât și cele de ieri, într-un paru anti-UE, lansând o ofensivă hibridă fără precedent. Propaganda online, manipularea mediatică, finanțarea partidelor populiste și tentativele de destabilizare socială au fost susținute masiv, iar rezultatele nu aveau cum să nu se vadă.

Această presiune externă s-a suprapus peste rețelele oligarhice interne, care, departe de a fi dispărut, s-au adaptat și au reîntrat în joc prin noi formații politice și campanii subterane. Prin aceste mijloace a fost alimentată și exacerbată dezamăgirea cetățenilor, transformând beneficiile apropierei de UE în percepții negative care s'instaură asupra factorilor mari, a inflației persistente și a insecurității.

Deși pe băștia Moldovei e mai prosperă, având o creștere economică modestă, dar reală, obținând statutul de țară candidată la UE și sprijin financiar consistent din partea Bruxellesului, percepția cetățenilor este diferită. Rusia și aliații locali au transformat integrarea europeană într-un sinonim al crizei și al sărăciei.

(continuare în pagina 12)

Viitorul IMM-urilor - finanțare europeană mai simplă, mai rapidă și competitivă pe piețele UE

(Interviu cu Dragoș Pîslaru, ministrul Investițiilor și Proiectelor Europene)

Absorbția fondurilor europene continuă să fie o provocare, dar și o oportunitate pentru România. La finalul lunii august, pe politica de coeziune, țara noastră înregistra un grad de absorbție de 17,1%, peste media Uniunii Europene de 12,3%, însă ministrul Investițiilor și Proiectelor Europene, Dragoș Pîslaru, atrage atenția că nu este un motiv de triumfalism, ci doar un pas într-un proces ce trebuie accelerat.

Într-un interviu acordat ziarului BURSA și pe care îl puteți citi în suplimentul BURSA de astăzi dedicat Fondurilor Europene, ministrul de resort a explicat că aproximativ 20% din alocațiile PNRR sunt dedicate mediului privat, procent din care avem o componentă exclusivă pentru IMM-uri în valoare de 1,15 miliarde euro și aproape 5000 de contracte sunt deja semnate. Totuși, întârzierile mari din programul de digitalizare au pus la încercare răbdarea antreprenorilor, iar ministrul promite că, până la finalul anului, toate proiectele blocate vor fi deblocate printr-un efort comun al instituțiilor și al băncilor partener.

O altă situație bizară în implementarea PNRR certificată de ministrul Investițiilor și Proiectelor Europene o reprezintă programul prin care companiile erau sprijinite pentru listarea la Bursa de Valori București, unde din cele 40 de milioane de euro alocate au fost absorbite doar sume infime și doar câteva companii se pregăteau să intre în procedura de listare. Totuși, banii nu s-au pierdut, fiind realocați altor priorități, iar lecția învățată este că sprijinul în astfel de cazuri ar fi trebuit să treacă prin intermediari financiari și nu direct prin apelul clasice.

În schimb, instrumentele financiare dezvoltate prin Banca Europeană de Investiții și prin Fondul European de Investiții au adus rezultate vizibile: peste 2000 de IMM-uri au accesat credi-

te cu dobânzi reduse, iar fondurile de capital de risc au atras investiții de sute de milioane de euro, cu efecte ce se vor resimți până în următorul deceniu. Banca de Investiții și Dezvoltare, recent consolidată prin fondurile alocate din PNRR și care urmează să fie capitalizată cu 100 milioane euro tot cu bani de la Bruxelles, devine piesa centrală în noua paradigmă financiară din țara noastră ce implică finanțări mai rapide, cu granturi de până la 40%, credite ieftine și o abordare prin intermediari, nu prin ministere. Acest model se va reflecta și în relansarea programului „Start-Up Nation”, care va fi regândit pe baze europene, cu o componentă mai mică de grant și o intensitate mai mare a finanțării prin instrumente financiare, astfel încât firmele române să concureze în mod real cu cele vestice.

Transparența rămâne un obiectiv prioritar: MIPE promite publicarea unei hărți complete și interactive cu toate proiectele finanțate, atât prin PNRR, cât și prin politica de coeziune, astfel încât presa și cetățenii să poată urmări direct cum sunt alocate fondurile și ce rezultate produc acestea. Dragoș Pîslaru vorbește despre o schimbare de paradigmă, de la logica banilor „gratis” la o finanțare competitivă și sustenabilă, cu reguli mai clare și proceduri mai rapide, menită să dea IMM-urilor „o gură de oxigen” și să reducă mediul de afaceri șansa de a crește pe piețele europene.

GEORGE MARINESCU

(Citiți întregul interviu în suplimentul BURSA „Fonduri Europene” de astăzi)

Primul pachet fiscal afectează diferit sectorul imobiliar în funcție de piață; Efectele pe segmente

(Interviu cu Radu Grigorescu, Chief Commercial Officer Cloud9, Investment Associate Alfa Group)

Impactul primului pachet fiscal pentru reducerea deficitului bugetar este neașteptat de profund în piața imobiliară, în funcție de segmentul pieței, este de părere Radu Grigorescu, Chief Commercial Officer Cloud9, Investment Associate Alfa Group. Acesta ne-a explicat, în cadrul unui interviu: “Pentru zona mass-market, unde prețul locuințelor nu depășea 600.000 de lei, creșterea TVA la 21% se traduce într-o scumpire directă și semnificativă pentru cumpărători, ceea ce poate frâna cererea și ritmul de tranzacționare într-un context deja fragilizat de nivelul ridicat al dobânzilor. În schimb, pe segmentul premium, unde activează Cloud9, efectele sunt mult mai reduse. Apartamentele noastre sunt

destinate segmentului premium și trec de prețuri de 120.000 de euro. În consecință, această modificare fiscală nu afectează în mod direct Cloud9 Evolution”.

În opinia domniei sale, în contextul fiscal actual, responsabilitatea financiară începe cu o structură solidă de finanțare, bazată pe fonduri proprii și credite bancare, și continuă cu proiectarea clienților prin conturi colectoare pentru avansuri.

Proiectul lui Radu Grigorescu, cumpărătorii premium își doresc locuințe care să se încadreze în conceptul de “oraș de 15 minute”, să aibă la câțiva pași școli, grădinițe, supermarket, spații verzi, terenuri de sport și zone de relaxare. (A.V.)

(Citiți interviul în pagina 11)

Datoria globală atinge noi recorduri, în condițiile unor schimbări "seismice"

Creșterea datoriei globale s-a accelerat și în trimestrul al doilea al acestui an, conform ultimului raport Global Debt Monitor (GDM) de la Institute of International Finance (IIF), iar nivelul său a atins un nou record, de 337,8 trilioane de dolari, după o creștere de 24,1 trilioane față de aceeași perioadă a anului trecut și de 1,8 trilioane față de trimestrul precedent.

CALIN RECCHIA

“Relaxarea condițiilor financiare globale, susținută de odepriere a dolarului american și de o poliștită monetară mai acomodativă a principalelor bănci centrale, inclusiv BCE, Banca Angliei, Banca Populară a Chinei și Banca Națională a Elveției, a fost unul dintre factorii cheie ai creșterii datoriei globale”, se subliniază în raportul de la IIF, unde se mai arată că piețele globale ale datoriei se confruntă cu schimbări semnifice, determinate de factori demografici, de globalizare, decarbonizare și digitalizare.

Povara datoriei globale, expmătată prin raportarea acesteia la Produsul Intern Brut global, a înregistrat o scădere marginală, de 0,4 puncte procentuale față de primul trimestru al lui 2025, și a ajuns la 323,7%, cel mai redus nivel din ultimele 22 de trimestre, cu circa 33 de puncte procentuale sub maximum istoric atins în perioada pandemiei (vezi graficul 1).

Relativa stabilizare a povării datoriei globale a avut loc pe fondul unei creșteri trimestriale a PIB-ului global nominal cu 4,4 trilioane de dolari, până la 104,3 trilioane de dolari, un nou nivel record.

Economile avansate au avut cea mai mare contribuție la creșterea trimestrială a datoriei globale, de 10,4 trilioane de dolari, un nou record al ultimelor trei decenii (vezi graficul 2), în timp ce la nivelul economiilor emergente creșterea datorilor cumulate a fost de circa 3,4 trilioane.

Față de aceeași perioadă a anului precedent, datoriele economiilor emergente au crescut cu 8 trilioane de dolari, în timp ce datoriele economiilor dezvoltate au crescut cu 16,1 trilioane.

În timp ce povara datorilor din economiile dezvoltate și-a continuat tendința descendentă și a ajuns la 372,3% din PIB, cel mai redus nivel din ultimii 17 ani, povara datorilor pentru economiile emergente a atins un nou record în trimestrul secund al acestui an, de 242,4% din PIB, cu circa 27 de puncte procentuale pe ste nivelul din perioada anterioară pandemiei.

Eficiența datorilor în stimularea creșterii economice continuă să se mențină la un nivel scăzut, în condițiile în care avansul anual din trimestrul al doilea din 2025, de 24,1 trilioane, a fost inferior de o creștere a PIB-ului nominal de 8,1 trilioane. Astfel, o creștere anuală a datorilor cu un dolar a condus la o creștere economică nominală de 0,34 dolari, după creșteri de 0,4, respectiv 0,35 dolari în cele două trimestre anterioare.

Cele mai mari contribuții la creșterea datoriei în perioada analizată au venit din partea Chinei, Franței, Statelor Unite, Germaniei, Marii Britanii și Japoniei, iar la nivelul sectoral creșterea din primul semestru anual 2025 a concentrat în datoria publică și în sectorul corporativ nefinanțiar.

(continuare în pagina 11)

Grafic 1: Nou record al datoriei globale și în T2 2025

